

Озеран А. В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку підприємницької діяльності, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КВІНТЕСЕНЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Необхідність внесення змін у діючий формат фінансової звітності є нагальною потребою, оскільки її користувачі більше не здатні отримувати повне уявлення про фінансовий стан компаній із врахуванням ускладнених правил, введених у дію в останні роки [1]. Крім того, ознайомлення лише з фінансовою складовою не дає користувачам можливості оцінити якість та перспективи розвитку бізнесу. Нова форма звітності компанії, за оцінками фахівців, повинна включати соціальні показники діяльності компаній, інтегровані з її економічними показниками, але, водночас, бути лаконічною, зручною та зрозумілою для всіх користувачів. Мова йде про інтегровану звітність (звітність стійкого розвитку) — концепцію, мета якої полягає у поєднанні інформації про фінанси, громадський нагляд, питання оточуючого середовища та соціальні аспекти в один чіткий, взаємопов'язаний і придатний для порівняння формат.

Ідея розробки та використання нової моделі бізнес-звітності не є новою. У періоди економічних катаклізмів «стало вже свого роду традицією... говорити про неспроможність старої моделі звітності бізнесу та закликати до істотного реформування — аж до розробки кардинально нового підходу. Історія таких дискусій починається з 70-х рр. ХХ-го століття, і один той факт, що глобальне застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) узгоджується понад 30 років, дозволяє зрозуміти складність досягнення глобального консенсусу» [2].

Варто зауважити, що не тільки практична сторона реалізації нової моделі викликає ускладнення, але і на концептуальному рівні не існує єдиного підходу до «моделювання» нового формату як фінансової звітності, так і бізнес-звітності у цілому. По-перше, постає питання, чи можливо визначити в усіх деталях інформацію, необхідну для розкриття, яка була б корисною? Поняття «корисність» настільки диверсифіковане за ринками, бізнесом і обставинами функціонування компаній, що складно об'єктивно визначити, які показники приведуть компанію до успіху. По-

друге, інтереси користувачів та фокуси їх уваги постійно змінюються. Оскільки процес оцінки бізнесу являє собою не механічне застосування моделі, а творчий процес, де розглядаються всі релевантні фактори і дані без будь-яких обмежень, то навіть виявлення потреб користувачів не дасть можливості отримати детальну схему, спираючись на яку можна побудувати найоптимальнішу й найефективнішу модель звітності.

Не дивлячись на наведені сумніви, у грудні 2013 року Комітетом з Міжнародної інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Committee, IIRC) опубліковано Міжнародні основи інтегрованої звітності. Основи виділяють вісім компонентів Інтегрованого звіту, які нерозривно пов'язані один з одним і не є взаємовиключними: 1) огляд організації та зовнішнє середовище; 2) управління; 3) бізнес-модель; 4) можливості та ризики; 5) стратегія та розподіл ресурсів; 6) продуктивність; 7) погляд на майбутнє; 8) основа підготовки і подання. Автори вважають, що публікація «Основ» прискорить прийняття інтегрованої звітності у всьому світі, яку на сьогоднішній день активно випробовують у 25 державах, 16 з яких — члени G20.

Проте, посилена концентрація уваги на середньо- і довгострокову стратегію підприємства, його структуру управління та перспективність у контексті зовнішнього середовища, на нашу думку, тушують інформацію про поточний фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання. З огляду на це пропонується в Інтегрованому звіті окремо виділити блок «Фінансова звітність», адже більшість користувачів оцінюють важливість фінансової звітності та вважають її серцем бізнес-звітності. Більш широка сфера застосування вимагатиме підвищення актуальності та корисності фінансової звітності, що передбачає здійснення досліджень з таких фундаментальних питань:

1) перегляд концепцій фінансової звітності, зокрема, «свіжий погляд» на:

- принципи і якісні характеристики фінансової звітності;
- визначення та визнання активів, зобов'язань і капіталу;

2) удосконалення регулювання фінансової звітності у напрямі скорочення державної участі і посилення громадсько-професійної;

3) удосконалення нормативно-правової бази фінансової звітності:

— внесення концептуальних змін до Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», у якому слід чітко

прописати, яким чином органи, що приймають рішення, повинні взаємодіяти між собою;

— подальший перегляд положень (стандартів) фінансової звітності та їх своєчасна гармонізація із міжнародними стандартами;

4) досягнення консенсусу в принципах оцінювання елементів звітності з метою досягнення правдивого представлення найбільш релевантної інформації;

5) створення нової концепції розкриття інформації у фінансовій звітності;

6) поліпшення процесів формування і передачі інформації шляхом поширення використання сучасних інформаційних технологій;

7) підвищення вимог до професійної поведінки та рівня кваліфікації укладачів звітності.

Література

1. International Federation of Accountant. Integrating the Business Reporting Supply Chain [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ifac.org/frsc>

2. Сорокина К. В. Интегрированная отчетность — новая модель для бизнеса / К. В. Сорокина // Журнал «Корпоративная финансовая отчетность. Международные стандарты». — 2011. — № 7. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cfin.ru/ias/manacc/integr.shtml>

УДК 657

Олійник Я. В.,

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ГАЛУЗІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ

У науковій літературі організація бухгалтерського обліку виступає предметом дослідження з середини ХХ століття, проте визначення статусу організації бухгалтерського обліку як галузі наукового знання залишається актуальним і дискусійним питанням.

Поняття «наука» має кілька значень.